

ANÀLISI

Tres de les escultures del Partenó que es mostren al British Museum

Els marbres de la discòrdia

EUSEBI AYENSA
Hellenista

Com ha posat en relleu la corresponsal d'aquest diari a Londres, Conxa Rodríguez, en un documentat article publicat el dijous 15 de gener, el retorn a Grècia dels bellíssims marbres de Fídies que un dia ornaren els frisos del Partenó està aquests dies més d'actualitat que mai arran de l'enèsima reclamació del govern grec perquè, en ocasió de la celebració el proper estiu a Atenes dels XXVIII Jocs Olímpics de l'era moderna, aquests siguin restituïts al país que durant més de vint segles els va veure lluir, esplendorosos, sota el cel d'Atenes.

S'equivocaria de mig a mig, però, qui cregués que es tracta d'una maniobra oportunista de les autoritats hel·lèniques per atreure l'atenció de l'opinió pública sobre l'efemèride esportiva que acollirà aquest país en els propers mesos i que, dit sigui de passada, està transformant a marxes forçades la fesomia a voltes caòtica de la seva capital. La història d'aquesta reivindicació arrenca, com qui diu, del mateix moment en què Thomas Bruce, setè comte d'Elgin, valent-se de la seva condició d'ambaixador del govern britànic davant la Sublim Porta, va aconseguir un decret de les autoritats turques que l'autoritzava a endur-se del Partenó *qualche pezzi di pietra*, segons una traducció italiana que se n'ha conservat. Va ser així, doncs, que, excedint clarament els termes del decret, l'any 1802 Lord Elgin va encarregar al seu representant a Atenes, el pintor Giovanni Battista Lusieri, que arrenqués del fris del Partenó el major nombre possible de marbres i mètopes per tal de salvar-los, com ell mateix reconeixia sarcàsticament, de la rapacitat dels turcs. El resultat d'aquest pillatge, que es va perllongar fins al 1813, va ser la destrucció irreparable d'una bona part del fris i el trasllat a Anglaterra d'un centenar de caixes plenes d'admirables relleus, entre els quals cal destacar les mètopes que representen el naixement de la deessa Atena i la seva disputa amb Posidó pel domini de l'Àtica, i una columna amb forma de bust femení o cariàtide, procedent de l'Erectèion. Finalment, l'any 1816 Elgin es va veure obligat a vendre la seva preciosa col·lecció al govern anglès per fer front als seus immensos deutes. La suma pagada aleshores va ser de 35.000 lliures esterlines, una quantitat que ni tan sols cobria la meitat de les despeses de transport dels marbres d'Atenes a Anglaterra.

Des d'aquell mateix moment, el poble grec no ha deixat de reclamar al govern britànic el retorn dels esplèndids marbres de Fídies com a part del seu patrimoni artístic més preuat.

Encara en plena lluita contra l'opressor otomà, tal com ens explica el general grec Makriannis en les seves sucoses *Memòries*, els grecs que assetjaven l'Acropòlis, en assabentar-se que els turcs fonien el plom que unia els tambors de les columnes per fer-ne bales, no van dubtar a oferir-los part de les seves municions, ja que, com s'enorgullia de dir el mateix Makriannis, era precisament la recuperació d'aquells marbres el que inspirava la seva lluita.

Des d'aleshores intel·lectuals grecs i estrangers de la importància de Kavafis, Seferis i Byron han alçat la seva veu per la reparació d'aquest tort històric. "Quan vaig veure els marbres al British Museum -escrivia el poeta i premi Nobel Odisseas Elitis-, em va envair un sentiment de pena, com quan veus algú a l'exili. Em sembla fins i tot, potser a causa de la restauració, que s'han engroguit, però crec que quan siguin de bell nou a Grècia el sol els tornarà a donar el seu antic color". I cal recordar a més -perquè és de justícia fer-ho- que, entre els polítics, la restitució a Grècia dels marbres robats per Lord Elgin fou el gran projecte de l'actriu i ministra de Cultura grega Melina Mercuri: va ser per amor a aquests marbres, precisament, que féu construir un petit museu al peu de l'Acropòlis, les sales del qual han de romandre buides fins que aquests tornin.

Fins al moment, però, la reclamació del govern grec ha topat amb l'oposició frontal d'una part -per sort cada cop més reduïda- de l'opinió pública britànica i dels responsables del British Museum, que es limiten a argumentar que aquest museu és el lloc ideal per exhibir els marbres de la discòrdia. L'actual campanya, però, que compta per primer cop amb el suport d'importants intel·lectuals i polítics anglesos com l'exministre labo-

El poble grec no ha deixat mai de reclamar els marbres de Fídies

nyoles, el govern català acabat d'estrenar s'adhereixi a la reclamació del poble grec. Tal com l'any 1897 les autoritats de la Mancomunitat -amb Prat de la Riba al capdavant- van manifestar el seu suport a la lluita de Creta per la seva independència del jou otomà en el famós *Missatge al Rei dels Hel·lens* -acció que comportà una dura repressió de les autoritats espanyoles, que van arribar a clausurar els diaris que havien publicat el manifest-, Catalunya no hauria de desaproveitar aquesta nova ocasió de fer sentir la seva veu a Europa a favor d'una causa justa, promoguda a més per una terra que ens és germana d'ençà que al segle XIV els almogàvers catalans van fer onejar, damunt les velles pedres de l'Acropòlis, la bandera de les quatre barres.

L'historiador Javier Tusell diu que la història pot ser cruel amb Aznar

Redacció
MADRID

L'historiador Javier Tusell considera que si Aznar no s'explica bé la història el pot tractar "cruelment". Aquesta afirmació la va fer l'historiador en una entrevista a Efe per explicar el seu llibre *El aznarato*, que analitza el govern del PP en les dues legislatures. Tusell assegura que moltes vegades "els que es veuen rodejats d'una situació aparentment gloriosa poden ser tractats després cruelment". Per això, l'historiador aconsella al president del govern que "escriu o faci escriure unes memòries en què expliqui la seva política". Tusell reconeix que hi ha mèrits en la política d'Aznar, com el fet d'haver creat una màquina electoral perfectament greixada com mai no ha tingut la dreta d'aquest país, i haver aconseguit equilibrar els pressupostos i que no s'apugin els impostos. No obstant, també destaca "l'estil de confrontació i el fracàs de diferents polítiques, com l'educativa, la social i l'exterior". I pensa que la seva política econòmica es pot veure enterbolida pel "capitalisme d'amics" que llega Aznar. Tusell destaca que després d'una primera legislatura en què va rebre un "aprovat alt", Aznar va patir "l'emmiration de la majoria absoluta" i, des de l'any 2000, el president del govern no ha tingut en compte "ni l'opinió pública, com en la guerra d'Iraq", i a més va patir "una vaga general". I deixa com a herència "un estil de confrontació" que es manifesta nítidament en "les barbaritats que ha arribat a dir sobre la unitat d'Espanya".

El Tricicle obrirà el nou Museu d'Art Modern i Contemporani de Palma

Redacció
PALMA

Els integrants de Tricicle participaran diumenge en la inauguració d'Es Baluard, el nou Museu d'Art Modern i Contemporani de Palma, amb una actuació amb la qual es vol difondre "l'oferta cultural àmplia" de Mallorca. Carles Sans, membre de Tricicle, va explicar ahir com serà la gala inaugural que preparen amb l'actriu mallorquina Catalina Solivellas, que representarà el paper de directora d'Es Baluard. El propòsit de Tricicle és "explicar el museu sense riure-se'n", cosa que ha obligat a jugar amb "un humor més subtil" del que utilitzen ells en altres espectacles. També volen mostrar als milers de persones que visiten l'illa cada any que "hi ha una oferta cultural àmplia".